

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

 ΙΔΡΥΜΑ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
 ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

Αθήνα, 18/07/2016

Βαθμός Ασφαλείας

Αριθμ. Πρωτ.
Α50-24Βαθμός Προτερ.
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 24**ΔΙΟΙΚΗΣΗ**
 ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΣΦ/ΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
 Δ/ΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
 ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΩΝ
 ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ (Ε.Ε.)

Ταχ. Δ/ση: Αγ.Κωνσταντίνου 8

Ταχ. Κώδικας: 102 41 Αθήνα

Πληροφορίες: Καλλιόπη Τσακτάνη

Τηλέφωνο: 210 6783661

Φαξ: 210 6756318

e-mail: dasika@ika.gr

Γραφεία: Γερανίου 42, Αθήνα

ΠΡΟΣ:

Όλα τα Υποκαταστήματα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Τμήματα Εσόδων

ΘΕΜΑ: Εφαρμοστέα νομοθεσία για τους διακινούμενους εργαζόμενους στα κράτη μέλη Ε.Ε., στον Ε.Ο.Χ. και στην Ελβετία.

Εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 465/2012, σχετικά με την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 883/2004 και 987/2009.

Σχετικά: Η Εγκύκλιος 28/2010 και τα Γενικά Έγγραφα Α50-1/2011& Α50-3/2011 της Διεύθυνσής μας

Με την ανωτέρω Εγκύκλιο και τα Γενικά Έγγραφα μας, παρείχαμε οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων των Καν. (ΕΚ) 883/2004 και 987/2009 που σχετίζονται με τα θέματα υπαγωγής στην ασφάλιση. Με την παρούσα σας γνωρίζουμε ότι, με την έναρξη ισχύος του Κανονισμού (ΕΕ) 465/2012, επήλθαν σας ως άνω Κανονισμούς οι ακόλουθες τροποποιήσεις, σε ό,τι αφορά τα θέματα ασφάλισης διακινούμενων εργαζομένων εντός σας Ε.Ε., του Ε.Ο.Χ. και σας Ελβετίας:

1) Η παράγραφος 1 του άρθρου 13 του Καν. (ΕΚ) 883/04 σχετικά με τον προσδιορισμό σας εφαρμοστέας νομοθεσίας για τα πρόσωπα που ασκούν κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, αντικαταστάθηκε με νέο κείμενο, το οποίο ορίζει ότι:

« Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται:

α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας εφόσον ασκεί ουσιώδες μέρος σας δραστηριότητας στο εν λόγω κράτος μέλος ή

β) εφόσον δεν ασκεί ουσιώδες μέρος σας δραστηριότητας στο κράτος μέλος κατοικίας:

i) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων σας επιχείρησης ή του εργοδότη, εάν απασχολείται από μία επιχείρηση ή έναν εργοδότη ή

ii) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων σας επιχείρησης ή του εργοδότη, εάν απασχολείται από δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις ή εργοδότες που έχουν την έδρα ή τον τόπο δραστηριοτήτων σας σε ένα μόνο κράτος μέλος ή

iii) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων σας επιχείρησης ή του εργοδότη, άλλο από το κράτος μέλος κατοικίας, εάν απασχολείται από δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις ή εργοδότες που έχουν την έδρα ή τον τόπο δραστηριοτήτων σας επιχείρησής σας σε δύο κράτη μέλη, ένα εκ των οποίων είναι το κράτος μέλος κατοικίας ή

iv) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, εάν απασχολείται από δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις ή εργοδότες και τουλάχιστον δύο εξ αυτών έχουν την έδρα ή τον τόπο δραστηριοτήτων σας σε διαφορετικά κράτη μέλη, άλλο από το κράτος μέλος κατοικίας».

2) Σύμφωνα με σας διατάξεις του άρθρου 14 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (Ε.Κ.) 987/2009 παρέχονται διευκρινίσεις για την εφαρμογή του ως άνω άρθρου 13 του Βασικού Καν. (Ε.Κ.) 883/2004 και συγκεκριμένα (παράγραφοι 5, 5^α και 5β):

-Τροποποιήθηκε ο ορισμός σας έννοιας ‘‘πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη’’ (§5). Συγκεκριμένα, ‘‘Για σας σκοπούς σας εφαρμογής του άρθρου 13 παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού, ως πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη νοείται το πρόσωπο που, ταυτόχρονα ή εναλλάξ, ασκεί, για την ίδια επιχείρηση ή εργοδότη ή για διάφορες επιχειρήσεις ή εργοδότες, μια ή περισσότερες χωριστές δραστηριότητες σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη’’

- Έγινε εισαγωγή του ορισμού σας έννοιας “έδρα ή τόπος δραστηριοτήτων” (§5^α). Συγκεκριμένα, “Για σας σκοπούς σας εφαρμογής του τίτλου ΙΙ του βασικού κανονισμού, ως “έδρα ή τόπος δραστηριοτήτων”, νοείται η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων όπου λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις σας επιχείρησης και εκτελούνται οι λειτουργίες σας κεντρικής σας διοίκησης”.

-Έγινε προσθήκη διάταξης για σας απασχολούμενους ως μέλη προσωπικού πτήσης ή μέλη πληρώματος θαλάμου επιβατών (§5^α), (βλ. αναλυτικά την παράγραφο 3 του παρόντος Γενικού Εγγράφου).

-Έγινε ιδιαίτερη αναφορά σας περιθωριακές δραστηριότητες. “Περιθωριακές δραστηριότητες δεν λαμβάνονται υπόψη για τον σκοπό προσδιορισμού σας εφαρμοστέας νομοθεσίας δυνάμει του άρθρου 13 του βασικού κανονισμού. Το άρθρο 16 του κανονισμού εφαρμογής εφαρμόζεται σε σας περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο αυτό” (§5β.)

Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι όταν ένα πρόσωπο ασκεί “περιθωριακές δραστηριότητες” σε ένα κράτος μέλος και ταυτόχρονα εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκεί κανονικά δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη και ως εκ τούτου δεν καλύπτεται από σας διατάξεις του άρθρου 13 του Καν. (Ε.Κ.) 883/2004. Σε αυτή την περίπτωση, για το σκοπό του προσδιορισμού σας εφαρμοστέας νομοθεσίας, θεωρείται ότι το πρόσωπο ασκεί δραστηριότητα σε ένα μόνο κράτος μέλος. Ωστόσο, παραμένει εφαρμοστέα η διαδικασία του άρθρου 16 του Καν. (ΕΚ) 987/09 (δηλ. ενημέρωση από τον εργαζόμενο του φορέα του κράτους μέλους κατοικίας, προσωρινός προσδιορισμός σας εφαρμοστέας νομοθεσίας από αυτόν το φορέα, ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων των λοιπών κρατών μελών και του ενδιαφερόμενου κλπ.) σε σας περιπτώσεις κατά σας οποίες ένα πρόσωπο ασκεί μια δραστηριότητα σε ένα κράτος μέλος και μια περιθωριακή σε ένα άλλο κράτος μέλος, δεδομένου ότι αυτό προκύπτει από το κείμενο του άρθρου 16 που ισχύει σε **σας σας περιπτώσεις** κατά σας οποίες ένα πρόσωπο ασκεί δραστηριότητες σε δύο ή περισσότερα κράτη-μέλη, ανεξάρτητα από το πρότυπο εργασίας.

Κατόπιν των ανωτέρω, διευκρινίζουμε ότι, σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό σας εφαρμοστέας νομοθεσίας βάσει του άρθρου 13 του Καν. (Ε.Κ) τροποποιούνται μερικώς οι οδηγίες που σας δόθηκαν με την Εγκύκλιο 28/2010 και το Γενικό Έγγραφο Α50-1/2011 σας Δ/νσής σας και μόνο ως σας τα σημεία που αναφέρονται σας παραγράφους 1) και 2) σας παρούσας Εγκυκλίου.

3) Στο άρθρο 11 του Κανονισμού (Ε.Ε.) 883/2004 έγινε προσθήκη σας παρ. 5, με την οποία γίνεται ειδική αναφορά στα μέλη προσωπικού πτήσης και στα μέλη πληρώματος

θαλάμου επιβατών, τα οποία πλέον αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστή κατηγορία διακινούμενων εργαζόμενων και για τα οποία η ανωτέρω διάταξη προβλέπει τα εξής: *''Δραστηριότητα μέλους προσωπικού πτήσης ή μέλους πληρώματος θαλάμου επιβατών που εκτελεί υπηρεσίες αερομεταφοράς επιβατών ή φορτίου θεωρείται η δραστηριότητα που ασκείται στο κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται η έδρα βάσης, σας ορίζεται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3922/91''*.

Το ανωτέρω σημαίνει ότι, παρόλο που τα μέλη προσωπικού πτήσης και τα μέλη πληρώματος θαλάμου επιβατών υποχρεούνται σε διαδοχικές μετακινήσεις μεταξύ διαφόρων κρατών μελών μέσα στο πλαίσιο σας δραστηριότητάς σας και λόγω σας φύσης σας, ο προσδιορισμός σας εφαρμοστέας νομοθεσίας για σας εν λόγω εργαζόμενους γίνεται βάσει σας παρ. 5 που προστέθηκε στο άρθρο 11 του Καν. (Ε.Ε.) 883/2004 καθώς και σας παραγράφου 5^α που προστέθηκε στο άρθρο 14 του Κανονισμού 987/2009, η οποία ορίζει μεταξύ άλλων ότι: *''...ο απασχολούμενος ως μέλος προσωπικού πτήσης ή ως μέλος πληρώματος θαλάμου επιβατών που εκτελεί υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών ή φορτίου σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η έδρα βάσης...''*.

Ως *''έδρα βάσης''* για τα μέλη προσωπικού πτήσης και τα μέλη πληρώματος θαλάμου επιβατών νοείται *''...τόπος καθοριζόμενος για το μέλος του πληρώματος από τον αερομεταφορέα, από τον οποίο το μέλος του πληρώματος συνήθως ξεκινά και στον οποίο συνήθως καταλήγει μετά από μία περίοδο υπηρεσίας ή από διαδοχικές περιόδους υπηρεσίας και στον οποίο, υπό κανονικές συνθήκες, ο αερομεταφορέας δεν είναι υπεύθυνος για την παροχή καταλύματος στο συγκεκριμένο μέλος πληρώματος...''* (παρ. 2 του άρθρου 1 του Καν. (ΕΕ) 465/2012).

4) Σε ό,τι αφορά το άρθρο 12 του Καν.(Ε.Ε.) 883/2004, το οποίο αναφέρεται σας αποσπασμένους εργαζόμενους, αντικαταστάθηκε η παράγραφος 1 του εν λόγω άρθρου από το ακόλουθο κείμενο: *'' 1. Το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος για λογαριασμό εργοδότη ο οποίος ασκεί κανονικά σας δραστηριότητές του εκεί και το οποίο έχει αποσπαστεί από τον εν λόγω εργοδότη σε άλλο κράτος μέλος για να εκτελέσει εργασία για λογαριασμό του εν λόγω εργοδότη, εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια σας εργασίας δεν υπερβαίνει σας 24 μήνες και ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει αποσταλεί σε αντικατάσταση άλλου αποσπασμένου''*.

Η τροποποίηση που επήλθε με το ανωτέρω κείμενο αφορά κυρίως στη ρητή επισήμανση ότι η απόσπαση δεν μπορεί να γίνεται με σκοπό την αντικατάσταση άλλου αποσπασμένου εργαζόμενου.

Στην περίπτωση κατά την οποία σας εργαζόμενος έχει αποσταλεί με σκοπό την αντικατάσταση άλλου αποσπασμένου εργαζόμενου, δεν μπορούν να εφαρμοστούν οι διατάξεις περί απόσπασης του άρθρου 12 του Καν.(Ε.Κ.) 883/04.

Στην πρακτική εφαρμογή του δηλαδή, όταν σας αποσπασμένος εργαζόμενος αντικαθίσταται αμέσως από άλλον αποσπασμένο εργαζόμενο, ο σας αποσπασμένος εργαζόμενος υπάγεται στη νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης του κράτους απασχόλησης από την αρχή σας δραστηριότητάς του, επειδή δεν καλύπτεται πλέον από την εξαίρεση του άρθρου 12 του Καν. (ΕΚ) 883/2004. Επιπλέον, η απαγόρευση για την αντικατάσταση σας αποσπασμένου προσώπου από ένα άλλο αποσπασμένο πρόσωπο πρέπει να εξετάζεται όχι μόνο από την πλευρά του κράτους αποστολής αλλά και από την πλευρά του κράτους υποδοχής (Πρακτικός Οδηγός, σημ.7, σελ. 13-15).

Κατά τα λοιπά, και σε ό,τι αφορά την εφαρμογή του άρθρου 12 του Καν. (Ε.Κ.) 883/2004, ισχύουν οι οδηγίες που σας έχουν δοθεί με την Εγκύκλιο 28/2010 και το Α50-3/14.02.2011 Γενικό Έγγραφο σας Διεύθυνσής σας.

Τέλος, σας ενημερώνουμε ότι τόσο ο Κανονισμός (Ε.Ε.) 465/2012, όσο και ο Πρακτικός Οδηγός για την εφαρμοστέα νομοθεσία στην Ε.Ε, στον Ε.Ο.Χ. και στην Ελβετία (τελευταία έκδοση Δεκεμβρίου 2013), είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, στο σύνδεσμο: <http://www.ika.gr/gr/infopages/dasika.cfm>.

Επιπλέον, σε ό,τι αφορά την έκδοση και χορήγηση του φορητού εγγράφου Α1- που προσδιορίζει την εφαρμοστέα νομοθεσία των διακινούμενων εργαζόμενων κατ' εφαρμογή των άρθρων 11-13 του Τίτλου ΙΙ του Καν. (ΕΚ) 883/04, σας ενημερώνουμε ότι θα πρέπει να κάνετε χρήση του νέου επικαιροποιημένου εντύπου που έχει αντικαταστήσει το προηγούμενο.

Συνημμένα: 7φ.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η Προϊσταμένη του Τμήματος
Γραμματειακής Υποστήριξης και
Διοικητικής Μέριμνας
Μαρία Δημητρακοπούλου

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΓΔΟΝΤΑΚΗ